

نامه به سردبیر:

در خصوص مقاله "رابطه بین تصور از بدن و مشارکت اجتماعی در زنان باردار جهرم"

زهرا سهرابی^۱ - اشرف کاظمی^۲

سردبیر محترم مجله افق دانش

مقاله رحمانیان و همکاران، تحت عنوان "رابطه بین تصور از بدن و مشارکت اجتماعی در زنان باردار جهرم" که در بهار ۱۳۹۶ در شماره ۲، دوره ۲۳ در صفحات ۱۱۶-۱۱۱ این مجله به چاپ رسیده است را با دقت مطالعه نمودم^[1]. از این که جزء مطالعات معدودی است که در زمینه تصویر بدنی در بارداری انجام شده مورد توجه است، ولی چند نکته در مورد مقاله مذکور مطرح گردیده است که در این نوشته مورد بحث قرار می‌گیرد.

تصویر بدنی طریقه‌ای است که شخص خودش را مشاهده می‌کند و دریافتی است که از چگونگی دیده شدن توسط دیگران دارد^[2]. تغییرات گسترده‌ای که در دوران بارداری رخ می‌دهد می‌تواند تصویر بدنی مادران باردار را تحت تاثیر قرار دهد و در نتیجه اثرات قابل توجهی بر سلامتی مادر و جنین داشته باشد^[3,4]. این موضوع نشان دهنده اهمیت ارزیابی تصویر بدنی در بارداری است.

یافته‌های مطالعه رحمانیان و همکاران، ارتباط معنی داری را بین تصویر بدنی و مشارکت اجتماعی زنان باردار نشان نداد. به عبارت دیگر، مشارکت اجتماعی زنان باردار در طول بارداری متاثر از تصویر بدنی آنها نبود. همچنین این محققان گزارش کردند که در طول بارداری از سه ماهه اول تا سه ماهه سوم، میزان رضایت از تصویر بدنی و مشارکت اجتماعی در زنان باردار کاهش می‌یابد، اما مشارکت اجتماعی زنان باردار در طول بارداری تحت تاثیر تصور از بدن نیست. در این مطالعه از پرسشنامه ۳۴ سوالی Body Shape Questionnaire (BSQ) استفاده شده است. نتایج این محققان می‌تواند ناشی از استفاده از ابزاری باشد که جهت استفاده در دوران بارداری با ویژگی‌های خاص آن طراحی نشده است. این پرسشنامه برای جمعیت عمومی طراحی شده و به بارداری با ویژگی‌های خاص آن نپرداخته است. ابزار مورد استفاده در مطالعات باید از روایی و پایایی با اندازه‌ای مناسب و قابل پذیرش برای جمعیت هدف برخوردار باشد تا قادر به اندازه‌گیری مفهوم مورد نظر و تشخیص تفاوت‌های آن مفهوم در جمعیت مورد مطالعه باشد^[5]. همچنین باید

واجد تعاریف مفهومی شفاف، قابلیت تمایز ابعاد مختلف تصویر بدنی و روایی و پایایی مناسب برای مطالعه در جمعیت زنان باردار و شرایط فرهنگی و اجتماعی جامعه مورد نظر باشد.

به نظرمی رسد مهم‌ترین ملاک‌های انتخاب ابزار اندازه‌گیری تصویر بدنی در مادران باردار، توجه به هدف پژوهش و ویژگی‌های جامعه پژوهش است. از طرفی ابزارهای موجود نیز در کشورهای توسعه یافته طراحی و یا مورد تطبیق قرار گرفته است و بدون بازنگری و تطبیق برای استفاده در کشورهای در حال توسعه که مادران باردار آنها دارای فرهنگی متفاوت نسبت به کشورهای توسعه یافته می‌باشند، مناسب نیست. مساله تصویر بدنی یک موضوعی فرهنگی است که به ارزش‌ها و هنجارهای جامعه برمی‌گردد. بنابراین لازم است که پژوهشگران با در نظر گرفتن ویژگی‌های روان‌سنجی و قابلیت کاربرد ابزارهای اندازه‌گیری تصویر بدنی در بارداری نمایند. ضمن آرزوی موفقیت برای آن مجله و محققان محترم، منتظر چاپ این "نامه به سردبیر" و توضیح نویسندگان ارجمند در خصوص موضوع مطرح شده می‌باشیم.

References

- 1- Rahmanian V, Zolala F, Mohseni M, Baneshi M, Khalili N. Relationship between Body Image and Social Participation in Pregnant Women of Jahrom City, Iran. *Horizon of Medical Sciences*. 2017;23(2):111-6.
- 2- Goodarzi MA, Taghavi MR, Mollazadeh J. Comparing the body sensation and social skills of shyness, social phobia and normal individuals. *Quarterly Journal of Psychological Studies*. 2009;4(4):27-44.
- 3- Grogan S. *Body image: Understanding body dissatisfaction in men, women and children*: Routledge; 2016.

۱- نویسنده مسئول: دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

تلفن: ۰۲۱۳۷۹۲۷۱۰۶ (۳۱)۹۸+، شماره: ۰۲۱۳۷۹۲۷۱۰۶ (۳۱)۹۸+، پست الکترونیکی: zsohrabi@nm.mui.ac.ir

۲- دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

2009;27(4):330-45.

5- Uden A-L, Orth-Gomér K. Development of a social support instrument for use in population surveys. *Social science & medicine*. 1989;29(12):1387-92.

4- Clark A, Skouteris H, Wertheim EH, Paxton S, Milgrom J. My baby body: A qualitative insight into women's body-related experiences and mood during pregnancy and the postpartum. *Journal of Reproductive and Infant Psychology*.